

Rada
Evropské unie

Brusel 21. června 2022
(OR. en)

10437/22

AG 70
INST 245

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

Odesílatel:	Martine DEPREZOVÁ, ředitelka, za generální tajemnici Evropské komise
Datum přijetí:	21. června 2022
Příjemce:	Generální tajemník Rady

Č. dok. Komise:	COM(2022) 404 final
Předmět:	SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, EVROPSKÉ RADĚ, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ KONFERENCE O BUDOUCNOSTI EVROPY Přeměna vize na konkrétní opatření

Delegace naleznou v příloze dokument COM(2022) 404 final.

Příloha: COM(2022) 404 final

V Bruselu dne 17.6.2022
COM(2022) 404 final

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, EVROPSKÉ RADĚ, RADĚ,
EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU
REGIONŮ**

**KONFERENCE O BUDOUCNOSTI EVROPY
Přeměna vize na konkrétní opatření**

„V Evropě vzpomínky na vlastní minulost vždy utvářely naši budoucnost. A to je ještě důležitější v době, kdy se na náš kontinent vrátilo nemyslitelné. Nehorázné pokusy Ruska překreslit mapy a přepsat i ty nejtragičtější části našich dějin nám připomněly, jak je nebezpečné ztratit kontrolu nad vlastní minulostí i budoucností. Žít v neustálé přítomnosti a myslet si, že věci nikdy nemohou být jinak. Že nemohou existovat lepší způsoby, jak věci dělat. A co hůř: že věci zůstanou stále stejné, jen když se my nezměníme. To je tak špatné! Stát na místě znamená ustupovat.“

*Předsedkyně Komise von der Leyenová,
9. května 2022, slavnostní zakončení konference o budoucnosti Evropy*

1. ÚVOD

Již dlouho se říká, že Evropská unie postupuje rychleji a dosahuje většího pokroku, když musí. Často citovaný výrok Jeana Monneta, že Unie „bude utvářena během krizí a bude souhrnem přijatých řešení těchto krizí“, platí po většinu historie EU – zejména v posledních dvou letech, kdy jsme společně čelili globální pandemii a brutální agresivní válce odehrávající se na našem prahu. Současně sílí volání evropských občanů po změně a reformě a po úsilí o zlepšení Evropy podle jejich vlastních podmínek. Proto předsedkyně von der Leyenová ve svých politických směrech z července 2019 vyzvala k uspořádání konference o budoucnosti Evropy, která by byla součástí vize nového impulsu pro evropskou demokracii, a zavázala se, že naváže na její výsledky.

Konference o budoucnosti Evropy, která byla zahájena na Den Evropy 2021 a trvala jeden rok, byla bezprecedentním testem celoevropské poradní demokracie – doposud největším a nejrozsáhlejším svého druhu. Spojila lidi všech věkových kategorií, zemí a prostředí, z nichž mnozí se nikdy Evropou nezabývali nebo neznali institucionální strukturu Evropské unie. Ti všichni přinesli své různé příběhy a pohledy, své různé jazyky a identity, aby představili svá očekávání od Evropy a společně vytvořili vizi její budoucnosti.

Konference a její účastníci tak vyjádřili hodnotu a potřebu lepšího zapojení občanů do tvorby politik, které ovlivňují jejich životy. Vdechla nový život do způsobu, jakým vrstevnatá evropská demokracie funguje, a ukázala potenciál skutečného evropského veřejného prostoru, v němž se lidé v celé Unii mohou zabývat tím, co je pro ně nejdůležitější.

Příkladem toho byl způsob, jakým občané a orgány, zákonodárci i laici diskutovali o zásadních otázkách naší doby a navrhli řadu řešení v oblastech, které budou určovat budoucnost Evropy: od změny klimatu a životního prostředí až po digitalizaci a demokracii, zdraví a sociální spravedlnost a rovnost, ekonomiku a bezpečnost, hodnoty a kulturu – a mnohem víc. Výsledek byl nevyhnutelně ovlivněn také dnešními souvislostmi, zejména střetem krizí, kterým musela Evropa v posledních dvou letech čelit. Ve všech tématech se odrážel dopad pandemie COVID-19 na naše zdraví a ekonomiky, zatímco nevyprovokovaná a neoprávněná válka Ruska proti Ukrajině důrazně upozornila na potřebu silnější Evropy ve světě, připravené hájit mír a hodnoty, jak to činí již více než 70 let.

Přestože konference přinesla mnoho kvalitních návrhů, její úspěch bude nakonec záviset na změně, kterou dokáže přinést. V tomto duchu se Evropská komise spolu s Evropským parlamentem a Radou ve společném prohlášení z března 2021 zavázaly, že navážou na předložené návrhy – každá v rámci svých pravomocí a v souladu se Smlouvami. Předsedkyně von der Leyenová tento závazek zopakovala na slavnostním zakončení konference dne 9. května 2022.

Toto sdělení je prvním krokem v tomto směru. Nabízí posouzení toho, co je třeba udělat v návaznosti na návrhy konference, podává přehled dalších kroků a stanoví, jak se nejlépe poučit z konference a začlenit poradní demokracii do tvorby politik a právních předpisů EU.

2. NAVAZUJÍCÍ KROKY: OD NÁVRHŮ K AKCI

Návrhy konference uvedené v závěrečné zprávě předané předsedům Evropského parlamentu, Rady a Evropské komise mají široký záběr, jsou ambiciózní a hledí do budoucna. Jsou strukturovány do devíti obecných témat, přičemž některá navrhovaná opatření se přirozeně překrývají.

Konference: mnoho návrhů, jedna vize

Z roku akcí, panelových diskusí občanů a nápadů shromážděných online vzešlo 49 návrhů a 326 konkrétních opatření¹ strukturovaných do devíti témat:

- změna klimatu a životní prostředí,
- zdraví,
- silnější ekonomika, sociální spravedlnost a pracovní místa,
- EU ve světě,
- hodnoty a práva, právní stát, bezpečnost,
- digitální transformace,
- evropská demokracie,
- migrace,
- vzdělávání, kultura, mládež a sport.

Za čísla a mezi řádky těchto konkrétních návrhů se skrývá vize Evropy, která lidem usnadňuje každodenní život (ve venkovských i městských oblastech), která čelí našim generačním výzvám a která v konečném důsledku přináší to, co je pro lidi v životě nejdůležitější. Od potravin, které konzumují, přes vzduch, který dýchají, až po přírodu, kterou si užívají. Od přístupu ke zdravotní péči, vzdělání a bydlení, které jsou cenově dostupné, až po pocit bezpečí ve školách a domovech.

Návrhy ve všech oblastech vyzývají Evropu, aby se zaměřila na zajištění sociální ochrany a spravedlnosti a zároveň prosazovala své hodnoty a právní stát. Zdůrazňují, že Evropa musí spojit své síly a rozmanitost, aby mohla řešit největší problémy naší generace – od pandemií a války až po zelenou a digitální transformaci nebo demografické změny. V neposlední řadě silným tématem, které se opakovaně objevuje v různých oblastech, je potřeba, aby Evropa byla nezávislejší a lépe se dokázala zajistit v životně důležitých oblastech, od energie a udržitelných potravin, materiálů a léků až po digitální čipy a zelené technologie, kybernetickou a celkovou bezpečnost a obranu. Celkově opatření navržená konferencí vyzývají Evropu, aby byla aktivnější v oblastech, které jsou pro lidi kolektivně nebo individuálně důležité.

---

¹ Přečtete si závěrečnou zprávu na platformě konference.

Posouzení návrhů

Aby bylo možné co nejtransparentněji a nejpříměji navázat na návrhy konference, je třeba nejprve provést analýzu, aby se zjistilo, co je nezbytné k realizaci těchto návrhů. **Aby bylo toto hodnocení věrohodné, je třeba se držet ducha a litery toho, co bylo navrženo – bez jakéhokoli nového výkladu nebo výběru.** To je uvedeno v příloze tohoto sdělení. Zmíněných 49 návrhů je rozděleno do stejných tematických oblastí, které zvolila konference, a pro každou oblast je uvedeno hodnocení Komise.

Příloha stanoví čtyři kategorie reakcí: stávající iniciativy, které se zabývají návrhy; iniciativy, k jejichž přijetí jsou Evropský parlament a Rada vyzývány; plánované akce, které povedou k naplnění myšlenek a začlenění nové úvahy z konference, a nové iniciativy nebo oblasti práce inspirované návrhy, které spadají do působnosti Komise.

První kategorií jsou případy, kdy Komise již provádí iniciativy, které přímo reagují na dané návrhy. To by mohlo zahrnovat například evropský právní rámec pro klima, kde již vstoupily v platnost právní předpisy zakotvující cíle EU v oblasti klimatu. Nebo akt o digitálních službách, který zajistí, aby online prostředí zůstalo bezpečným prostorem, který chrání svobodu projevu a příležitosti pro digitální podniky. Zahrnuje také zřízení úřadu HERA (Úřad pro připravenost a reakci na mimořádné situace v oblasti zdraví), který má Evropě pomoci lépe se připravit a reagovat na přeshraniční zdravotní hrozby. Nebo historické dohody, kterých bylo dosaženo v oblasti minimální mzdy a zastoupení žen v řídicích a dozorčích orgánech. Zahrnuje také konkrétní iniciativy na posílení mezinárodních partnerství a globální úlohy Evropy, například prostřednictvím strategie Global Gateway, jejímž cílem je investovat do inteligentní, čisté a bezpečné infrastruktury po celém světě v souladu s hodnotami EU.

Druhou kategorií tvoří návrhy, které předložila Komise a na kterých v současné době pracují spoluzakonodárci. V některých případech je to další impuls k urychlení legislativní práce, například v případě nového paktu o migraci a azylu, aktu o umělé inteligenci nebo iniciativ na posílení oběhového hospodářství v oblastech, jako jsou baterie nebo udržitelné výrobky. Zahrnuje také návrhy předložené v rámci balíčku k dosažení 55% snížení emisí (Fit for 55), které jsou nezbytné pro splnění evropských cílů v oblasti klimatu a také pro snížení energetické závislosti. Nebo naše iniciativa na posílení odolnosti a technologické suverenity EU prostřednictvím opatření, jako je akt o čipech.

Třetí kategorie zahrnuje oblasti, v nichž Komise již plánuje předložit návrhy a zohlední návrhy, které vzešly z konference. Patří sem akt o svobodě sdělovacích prostředků, jehož cílem bude zajistit pluralitu a nezávislost sdělovacích prostředků na vnitřním trhu EU, a legislativní návrh na posílení našich dodávek surovin, které jsou klíčové pro souběžnou transformaci nebo pro nový Evropský program inovací. Nebo legislativní rámec, jehož cílem bude urychlit a usnadnit přechod na udržitelné potravinové systémy. V nadcházejících týdnech a měsících Komise rovněž předloží návrhy, které budou přímo reagovat na některé z návrhů, ať už jde o obnovu naší přírody nebo zákaz vstupu výrobků vyrobených nucenou prací na trh EU.

V neposlední řadě **čtvrtá oblast se týká případů, kdy jsou návrhy předložené konferencí částečně nebo zcela nové** a vyžadují, aby Komise předložila nové iniciativy nebo návrhy. Mezi oblastmi, v nichž konference navrhla novou práci, patří větší zaměření na lepší porozumění problémům duševního zdraví a návrhy na jejich lepší řešení v celé Evropě. Další doporučení se zaměřují na výživu a potravinovou bezpečnost a rovněž na zlepšení

informací o výrobcích z hlediska ekologické stopy a dobrých životních podmínek zvířat. Navrhuje se také koordinovaný evropský přístup k monitorování darknetu a rovněž větší zaměření na těžbu kryptoměn.

Zásady navazujících kroků

Hodnocení ukazuje jasný směr a určuje oblasti, v nichž bude Komise muset předložit návrhy. Komise tak učiní **nejpragmatictějším možným způsobem**, ať už prostřednictvím právních předpisů, nebo jinak. Bude plně využívat svého práva iniciativy podle Smluv s náležitým přihlédnutím k zásadám subsidiarity a proporcionality a pravidlům lepší tvorby právních předpisů. To zahrnuje vyhodnocení pravděpodobného dopadu daných možností politiky s tím, že se zajistí, aby nevznikly žádné negativní důsledky, a přezkoumá se, na jaké úrovni je rozhodování nejefektivnější.

Je také třeba poznamenat, že existuje rovněž mnoho oblastí, které vyžadují, aby Komise přijala **nelegislativní opatření**, a to buď z důvodu omezené legislativní pravomoci, nebo proto, že je to nejlepší způsob, jak dosáhnout požadovaného výsledku. Zároveň není v pravomoci Komise reagovat na všechny návrhy a některé z nich by mohly být nejlépe iniciovány jinými orgány EU, členskými státy nebo místními a regionálními orgány.

První soubor nových návrhů bude oznámen v **projevu o stavu Unie**, který předsedkyně von der Leyenová přednese v září 2022, jakož i v doprovodném prohlášení o záměru. Tyto návrhy budou patřit mezi návrhy, které budou zahrnuty do pracovního programu Komise na rok 2023. Některé z nich by měly být zahrnuty ve společných legislativních prioritách dohodnutých mezi orgány EU a v budoucích pracovních programech Komise.

Smlouvy: co nejlépe využít to, co máme, a v případě potřeby provést změnu

V návaznosti na tyto návrhy by se **nové reformy a politiky neměly vzájemně vylučovat s diskusemi o změně Smlouvy**. Změna Smlouvy by neměla být samoučelná a pro naprostou většinu opatření lze a bude třeba udělat mnoho kroků v rámci stávajících smluv. Stejně jako ústavní texty členských států jsou i smlouvy EU živými nástroji. Orgány EU a členské státy se během mandátu této Komise dohodly, že při pořizování miliard vakcín pro občany v celé Evropě nebo pro nastartování ekonomiky budoucnosti prostřednictvím programu NextGenerationEU využijí veškerý potenciál smluv EU. V té době EU také stanovila ambiciózní a právně závaznou cestu ke klimatické neutralitě, změnila pravidla hry v digitálním světě a prostřednictvím programu SURE podpořila malé podniky, aby si udržely své zaměstnance během pandemie. Všechna tato práce byla možná díky politické vůli, kterou projevil orgány pracující v vzájemné součinnosti, aby reagovaly na naléhavou povahu výzev.

Nevyužitý potenciál je také ve stávajících smlouvách a tento potenciál by mohl pomoci reagovat na návrhy konference, zejména využitím **překlenovacích ustanovení k přechodu na hlasování kvalifikovanou většinou v určitých oblastech politiky**. K tomu výslovně vyzvala předsedkyně von der Leyenová ve svých politických směrech a v projevu o stavu Unie, a to v oblastech, jako jsou energetika, daně a důležité aspekty společné zahraniční a bezpečnostní politiky, například sankce a lidská práva.

Některé myšlenky, které konference předložila, jsou však skutečně inovativní a vyzývají EU, aby se vydala novými, dosud neprozkoumanými cestami. Některé návrhy výslovně vyzývají ke změně Smlouvy. Patří sem oblasti, jako je zdravotnictví nebo obrana.

Konference dala nový impuls k tomu, aby se pozornost zaměřila na obnovu a zlepšení evropského projektu, přičemž se vychází z jeho základů, které budou v případě potřeby aktualizovány. Jak uvedla předsedkyně von der Leyenová ve svém projevu na konferenci, **Komise bude vždy stát na straně těch, kteří chtějí Evropskou unii reformovat, aby lépe fungovala, a to i prostřednictvím změny Smlouvy, pokud to bude nutné.**

V tomto duchu Komise vítá ochotu Evropského parlamentu poprvé využít svých pravomocí, které získal na základě Lisabonské smlouvy, a navrhnout změny Smluv. Parlament stanovil řadu oblastí, v nichž by podle jeho názoru měly být změny Smluv projednány v rámci **konventu**. Komise je připravena v plném rozsahu plnit svou institucionální úlohu v rámci postupu stanoveného v článku 48 Smlouvy o Evropské unii, a zejména vydat své stanovisko v reakci na konzultaci Evropské rady.

3. BUDOUCNOST: OBČANÉ V CENTRU EVROPSKÉ DEMOKRACIE

Kromě velkého množství kvalitních politických návrhů a podnětu k reformě konference také nastínila, **jak může evropský veřejný prostor vzkvétat a jak může být naše demokracie obohacena, na evropské, vnitrostátní, regionální a místní úrovni**, zapojením občanů. Přinesla stovky veřejných debat a diskusí politiků s občany nebo mezi občany ve všech koutech Evropy. Nové poradní formáty – jako například vícejazyčná digitální platforma a evropská panelová diskuse občanů – umožnily Evropanům sdílet své názory na otázky, které považují za důležité pro utváření budoucnosti naší Unie. A zjišťovala názory těch nejobtížněji oslovitelných, kteří se politikou zabývají jen zřídka nebo třeba v předchozích evropských volbách nehlasovali.

Řada novinek, které konference přinesla, je vodítkem k tomu, jak lépe zapojit občany do stanovování priorit a ambicí, jakož i do koncipování a tvorby politik na evropské úrovni. Na základě konference a svých vlastních stávajících nástrojů **Komise navrhne způsoby, jak zajistit, aby občané hráli při tvorbě politiky EU tuto výraznější úlohu.**

Ústředním a obzvláště inovativním prvkem konference byly **evropské panelové diskuse občanů**. Celkem 800 náhodně vybraných občanů, z nichž třetinu tvořili mladí lidé, se sešlo na třech poradách, kde předložili svá doporučení. Rada členských států uspořádala vnitrostátní panelové diskuse občanů založené na stejných principech.

V návaznosti na tento úspěch **Komise umožní panelům občanů projednat a předložit doporučení před některými klíčovými návrhy**, a to v rámci své širší tvorby politik a v souladu se zásadami zlepšování právní úpravy. V závislosti na konkrétní záležitosti se může jednat buď o celoevropské, nebo menší cílené panelové diskuse, které se budou zabývat konkrétními politickými otázkami. Stejně jako v případě konference by účastníci měli být vybráni náhodně. Měli by však také odrážet evropskou rozmanitost a demografii. Mladé lidé by měli tvořit třetinu účastníků. V případě potřeby bude do posouzení dopadů začleněna „zpráva pro občany“, která shrne výsledky těchto participativních a poradních procesů. Pokud jsou všichni účastníci mladí lidé, jde o tzv. „test mládeže“. **První z této nové generace panelových diskusí s občany bude zahájena v souvislosti s projevem o stavu Unie v roce 2022.**

Vícejazyčná digitální platforma umožnila účastníkům sdílet své nápady a uvažovat o nich pomocí několika kliknutí a zároveň poskytla půdu pro mnoho akcí, které se pod záštitou konference konaly po celé Evropě. Do května 2022 navštívilo vícejazyčnou digitální platformu téměř 5 milionů individuálních návštěvníků, účastnilo se více než 750 000 účastníků, diskutovalo se o více než 18 000 nápadech a uskutečnilo se více než 6 500 akcí.

V reakci na výzvy účastníků konference ke zřízení online konzultačních platform se portál Komise „**Podělte se o svůj názor**“ stane jednotným místem pro online zapojení občanů, kde budou shromážděny všechny informace o mechanismech zapojení občanů, které Komise provozuje. Toto nové online centrum začlení klíčové funkce vícejazyčné digitální platformy konference: přímé výměny mezi občany, komentování (díky nástroji eTranslation ve všech úředních jazycích EU), ale také online ankety a pořádání online participativních akcí. Bude základem nového ekosystému demokratické angažovanosti a inovací.

Jedná se o součást širšího úsilí Komise o posílení demokracie a veřejného prostoru v Evropě. V době rostoucích konfliktů a autoritářství po celém světě **je třeba věnovat pozornost demokraciím a demokratické odolnosti a pečovat o ně více než kdy jindy**. V rámci evropského akčního plánu pro demokracii Komise nedávno navrhla opatření, která mají posílit evropské politické strany a umožnit jim vést přeshraniční kampaně v rámci opatření na ochranu integrity voleb a otevřené demokratické diskuse. Komise rovněž předložila návrhy na zachování a posílení práv mobilních občanů EU, zejména pro volby do Evropského parlamentu. Obdobně Evropský parlament nedávno navrhl reformu **volebního práva EU** a předložil návrhy na zařazení nadnárodních seznamů do příštích evropských voleb. Komise podpoří Evropský parlament při dosahování dohody o volebním právu v Radě.

Je to také příležitost k zahájení úvah o tom, jak lze zkušenosti získané na konferenci promítnout do podpory evropské občanské identity. To by zahrnovalo zejména posouzení způsobu, jakým mohou vzdělávání a komunikace poskytnout prostor pro rozvoj tohoto typu zapojení.

4. ZÁVĚR

Jak je uvedeno v tomto sdělení a jeho příloze, konference přinesla mnoho věcí, na kterých je třeba pracovat. Přinesla však také mnoho poznatků a mnoho věcí, které je třeba zachovat – zejména energii a impuls pro zlepšení Evropy a její posun vpřed. Konference sice skončila, ale teprve nyní se začíná pracovat na jasných návrzích na zlepšení Evropy a na zajištění toho, aby se všichni občané mohli i nadále vyjadřovat k politikám, které je ovlivňují.

Konference ukázala, že Evropané jsou odhodláni budovat lepší budoucnost. V Evropské unii vidí způsob, jak toho dosáhnout, a chtějí ji budovat společně s volenými zástupci. Evropa míra a prosperity, spravedlnosti a pokroku, Evropa, která je sociální a udržitelná, která je starostlivá a zároveň se nebojí provádět odvážné politiky, které budou přínosem pro všechny generace. Jejich vize je jasná a mnoho iniciativ uvedených v tomto sdělení umožní Komisi začít tuto vizi realizovat.

Opatření navazující na výsledky konference jsou společnou odpovědností zúčastněných orgánů v souladu s jejich institucionálními pravomocemi a s ohledem na zásady subsidiarity a proporcionality. Jasná a účinná komunikace bude mít v tomto následném kroku zásadní význam, zejména pro zajištění účasti občanů a vybudování důvěry v proces a jeho výsledky. Aby byli občané průběžně informováni a aby se udrželo tempo, bude na podzim roku 2022

uspořádána **akce zaměřená na zpětnou vazbu ke konferenci**. Tato akce by měla poskytnout příležitost sdělit, jak uvedené tři orgány EU na konferenci navázaly, a zhodnotit pokrok v dané fázi procesu. Bude to příležitost vytvořit jasnou a soudržnou vazbu mezi výsledky konference a budoucími činnostmi, které podnikla.